

Bohaterowie baśni i legend

Materiał interaktywny przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej. Zawiera ilustracje oraz ćwiczenia interaktywne z możliwością sprawdzenia poprawności odpowiedzi.

- [Wprowadzenie](#)
- [Baśń](#)
- [Karta zadań interaktywnych](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Słownik](#)
- [Ciekawostki](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Bohaterowie baśni i legend

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Legenda zaś jest zbiorem opowieści o postaciach historycznych lub uważanych za historyczne. Najczęściej jej treść była przekazywana ustnie, długo przez utrwaleniem na piśmie. Legendy wielokrotnie opowiadają o władcach, mędrcach, wojownikach i świętych. Czas i miejsce akcji są jasno określone.

Twoje cele

- Wskażesz różnice między baśnią a legendą.
- Poznasz baśń o Szewczyku Dratewce.
- Narysujesz historyjkę obrazkową do baśni o Dratewce.
- Rozpoznasz baśnie i legendy.
- Napiszesz zakończenie do baśni o Jasiu i Małgosi.
- Opowiesz legendę o powstaniu państwa polskiego.

Baśń

Posłuchaj baśni.

Janina Porazińska

„Szewczyk Dratewka”

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D4Rfep5mG>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

Dawno, dawno temu żył sobie młody szewczyk – Dratewka. Wędrował od wioski do wioski, od miasta do miasta i za drobną opłatą naprawiał ludziom buty.

Pewnego dnia szedł przez las i zobaczył zniszczone mrowisko i biegające wokół niego przerażone mrówki. Szewczyk zdjął z głowy czapkę i zagarnął ziemię, tworząc nowe mrowisko. Wtedy na szczycie kopca wyszła królowa mrówek.

– Dziękujemy, dobry człowieku. W dowód wdzięczności przybędziemy ci z pomocą, gdy będziesz jej potrzebował – powiedziała.

Młodzieniec tylko się uśmiechnął, bo jakiej pomocy mogły udzielić mu mrówki?

Nie odszedł daleko, gdy w jednym z drzew zobaczył zniszczoną barć. Miód ciekł po pniu, a wokół leżały rozrzucone plastry. Pszczoły latały w kółko, bezradne wobec tak wielkich strat. Szewczyk Dratewka zebrał plastry i włożył z powrotem do dziupli, a dziurę, z której ciekł miód, zalepił woskiem. Wówczas na brzeg barci wyszła królowa pszczoł.

– Dziękujemy, dobry człowieku. W dowód wdzięczności przybędziemy ci z pomocą, gdy będziesz jej potrzebował – powiedziała.

Dratewka uśmiechnął się tylko, bo jakiej pomocy mógł się spodziewać od pszczoł?

Wędrował dalej, aż dotarł do jeziora. Usiadł na brzegu i wyciągnął z torby ostatni kawałek chleba. Już miał go zjeść, gdy z pobliskich trzcin wypłynęły dzikie kaczki i zaczęły łakomie zerkać na chleb. Szewczyk Dratewka podzielił się z nimi, a wtedy do brzegu podpłynął najstarszy kaczor.

– Dziękujemy, dobry człowieku. W dowód wdzięczności przybędziemy ci z pomocą, gdy będziesz jej potrzebował – powiedział.

Młodzieniec tylko się uśmiechnął, bo jakiej pomocy mogły udzielić mu dzikie kaczki?

Szewczyk dotarł wreszcie do miasteczka leżącego u stóp wielkiego zamku. Na rynku mieściło się targowisko, więc przystanął, aby kupić jedzenie.

– Kto mieszka w tym zamku? – zagadnął przekupkę.

– Tam zła czarownica więzi naszą królową. Wypuści ją tylko wtedy, gdy jakiś śmiałek wykona dwie prace i odgadnie zagadkę. Wielu już próbowało, ale nikomu się nie udało.

Zaintrygowany młodzieniec ruszył prosto do zamku. Nie zastanawiając się, ujął wielką kołatkę wiszącą na wrotach i głośno zapukał. Po chwili ukazała się wiedźma i wpuściła szewczyka na dziedziniec. Bez słowa zaprowadziła go do komnaty, w której stał kosz maku wymieszanego z piaskiem.

– Masz tu piasku z makiem korzec. Przebierz, zanim błysną zorze – powiedziała czarownica i zamknęła drzwi na klucz.

Zrozpaczony Szewczyk Dratewka już po godzinie zrozumiał, że nie ma szans na wykonanie tego zadania. Zapadła noc i stracił już nadzieję, gdy usłyszał dziwny odgłos. Wyteżył wzrok i zobaczył jak przez szparę w drzwiach wchodzi mrówki. Ochoczo zabrały się do pracy i po krótkim czasie mak leżał na jednej kupce, a piasek na drugiej. Dratewka podziękował mrówkom, oparł się o pusty kosz i zasnął.

Gdy o świcie czarownica otworzyła drzwi, aż zatrzęsała się z wściekłości. Mak był idealnie oddzielony od piasku. Wtedy wysłała szewczyka nad jezioro i kazała mu znaleźć złoty kluczyk do komnaty królowej.

– Znajdź złoty kluczyk do wieczora – powiedziała i odeszła.

Dratewka usiadł na brzegu, nie wiedząc, gdzie zacząć poszukiwania, gdy podpłynęły do niego dzikie kaczki.

– Czym się martwisz, dobry człowieku? – zapytał kaczor.

Szewczyk Dratewka opowiedział kaczkom o swoim zadaniu. Wówczas i kaczki i rybki zaczęły szukać złotego kluczyka. Po godzinie mała rybka znalazła go na dnie i podała jednej z kaczek, a kaczka przypłynęła z nim do kaczora.

– Oddaj kluczyk czarownicy i niech ci się dobrze wiedzie, dobry człowieku – powiedział kaczor i odpłynął.

Szewczyk pognął do zamku i wręczył kluczyk wiedźmie, która ogromnie się zdziwiła.

Zaprowadziła wtedy młodzieńca na najwyższą wieżę. Otworzyła złotym kluczem drzwi do ciemnej komnaty. Na ławie pod ścianą siedziało dziewięć panien. Wszystkie były tak samo ubrane i miały twarze zasłonięte chustami.

– Tylko jedna z nich jest królową. Wskaż która – powiedziała wiedźma.

„Teraz już przyjdzie mi zginąć” – pomyślał szewczyk, nie mogąc znaleźć żadnego szczegółu, który wskazywałby na królowną.

Wtem od strony okna dobiegło ciche bzyczenie. Po chwili do komnaty wleciały pszczoły i utworzyły złocistą obręcz nad głową panny, która siedziała ostatnia w rzędzie.

– To jest królowna! – krzyknął Dratewka, podbiegając do ostatniej panny.

Dziewczyna zerwała się z ławki i odrzuciła chustę zasłaniającą jej twarz. Była tak piękna, że szewczyk był pewny, że dobrze wybrał.

– Mój najmilszy, z niewoli mnie wybawiłeś! – zawołała królowna, zarzucając mu ręce na szyję.

Wtedy z okropnym wrzaskiem zła czarownica przemieniła się w wielkie ptaszysko i wyleciała przez otwarte okno. Od tamtej pory nikt jej więcej nie widział.

Szewczyk Dratewka pojął królowną za żonę i żyli w zamku długo i szczęśliwie. A ich mądrym i sprawiedliwym panowaniem cieszyli się zarówno ludzie, jak i zwierzęta.

Źródło: Porazińska J., (2016), *Szewczyk Dratewka*, Warszawa: Wydawnictwo Nasza Księgarnia.

Polecenie 1

Wymień zadania wykonywane przez Szewczyka Dratewkę na rzecz zwierząt.

Polecenie 2

Opisz sposób, w jaki mrówki, kaczki i pszczoły odwdzięczyły się Dratewce.

Polecenie 3

Oceń postępowanie Dratewki.

Polecenie 4

Odszukaj w tekście fragment mówiący o szczęśliwym zakończeniu historii Dratewki i królowny. Odczytaj ten fragment na głos.

Karta zadań interaktywnych

Zapoznaj się z kartą zadań interaktywnych.

Źródło: Eduexpert Sp.z.o.o, licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 1

Opowiedz zakończenie baśni o Jasiu i Małgosi.

„... Ale Jaś wciąż spał. Małgosia musiała wziąć sprawy w swoje ręce. Mimo, że była tylko dzieckiem, prawdopodobnie miała więcej w sobie siły od tej starej kobiety. Na szybko wymyśliła pewien plan. Kiedy Baba Jaga otworzyła drzwiczki od piekarnika i stanęła na wprost pieca, Małgosia szybko wstała i z całym impetem wpadła na nią, wypychając podłę babsko do pieca! Zaczęła zamykać drzwi od piekarnika, ale to nie było takie łatwe...”

Autor: Lana L. Źródło: <https://www.bajkokraj.pl/o-jasiu-i-malgosi/>

Polecenie 2

Zapisz w zeszycie tytuł wybranej legendy i jej bohaterów.

Sprawdź się

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Ułóż w prawidłowej kolejności wydarzenia z baśni o Szewczyku Dratewce.

Dotarcie do zamku czarownicy.

Nakarmienie kaczek.

Odnalezienie złotego kluczyka.

Wędrówka szewczyka od wsi do wsi

Ślub z królowną.

Pomoc w odbudowaniu mrowiska.

Oddzielenie maku od piasku.

Umocowanie plastrów miodu w dziupli zamieszkałej przez pszczoły.

Pomoc pszczoł we wskazaniu księżniczki.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 2

Rozwiąż krzyżówkę.

1. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

2. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

3. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

4. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

5. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

6. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

7. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1CzzE3yX>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

1. Bohaterowie baśni lub legend.
2. Pomogły Dratewce wskazać królowną.
3. z zapałkami.
4. Główna bohaterka jednej z baśni, mieszkająca w wysokiej wieży.
5. Była z niego wykonana chatka Baby Jagi w baśni „Jaś i Małgosia”.
6. Lech, Czech i Rus.
7. Opowiada o wydarzeniach historycznych.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 3

Uzupełnij zdania odpowiednimi wyrazami.

Baśnie i to opowieści o i wydarzeniach. Baśnie często opowiadają o postaciach , natomiast legendy o postaciach . Z baśni płynie , a dobro ze .

zwycięża

fantastycznych

nauka

postaciach

złem

historycznych

legendy

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

barć

barć

dziupla w drzewie z gniazdem pszczół

dziedziniec

dziedziniec

plac otoczony budynkami z każdej strony

elementy fantastyczne

elementy fantastyczne

wydarzenia, które nie są prawdziwe

impet

impet

siła, rozpęd

kołatka

kołatka

metalowy przedmiot zamocowany na drzwiach wejściowych

korzec

korzec

dawniej naczynie do przechowywania zboża

mędrzec

mędrzec

człowiek posiadający dużą wiedzę i doświadczenie

podanie

podanie

odmiana legendy, opowieść ludowa opierająca się na prawdziwych wydarzeniach, miejscach i postaciach, jednak – podobnie jak w baśni – mogą w niej występować elementy fantastyczne. Przekazywana ustnie, z pokolenia na pokolenie

podły

podły

osoba fałszywa, postępująca nieuczciwie w stosunku do innych ludzi

pouczenie

pouczenie

informacja, jak należy się zachowywać

śmiałość

śmiałość

odważny człowiek

Ciekawostki

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

1. Najbardziej znanymi autorami baśni są bracia Grimm (czytaj: Grim) i Hans Christian Andersen (czytaj: Hans Chrystian Andersen).
2. Każdy kraj posiada swoje legendy.

Dla nauczyciela

Numer e-materiału: Temat 197

Autor e-materiału: Magdalena Pielach

Tytuł e-materiału: *Bohaterowie baśni i legend*

Poziom edukacyjny, klasa: szkoła podstawowa, klasa 3

Cel ogólny lekcji: Poprzez poznanie bohaterów baśni i legend uczeń doskonali umiejętność rozumienia legend, faktów historycznych, tradycji, elementów kultury materialnej i duchowej.

Cele wynikające z podstawy programowej
Cele szczegółowe
Kształtowane kompetencje kluczowe